

Sygn. akt : VU 755/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Cyrkot

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 28 marca 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 28 marca 2013 roku, znak (...) w ten sposób,

że przyznaje wnioskodawcy Z. K. prawo do emerytury

od dnia 19 marca 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 755/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił Z. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. nie wykazał żadnego okresu pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia:

- od 8 sierpnia 1972 r. do 8 maja 1973 r. w (...)w W., ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 1 marca 2000 r. zostało sporządzone przez Urząd (...) C., a nie przez pracodawcę lub jego następcę prawnego;

- od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r. w Ośrodku (...) w C. Oddział G., ponieważ zgodnie z przedłożonym świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 września 1995 r. w czasie tego zatrudnienia wnioskodawca zajmował stanowisko kierowcy ciągnika-traktorzysty, natomiast zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 16 maja 1994 r. był zatrudniony jako pracownik fizyczny produkcji roślinnej, a następnie traktorzysta.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Z. K. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, iż prace w warunkach szczególnych, w wymiarze umożliwiającym mu nabycie prawa do emerytury wykonywał w okresie zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G. od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K., urodzony w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 30 lat, 7 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 16 kwietnia 1970 r. do 7 sierpnia 1972 r. Z. K. był zatrudniony w Ośrodku (...)w C. Oddział G. (wcześniej (...)w G.) na stanowisku pracownika produkcji roślinnej. W czasie tego zatrudnienia wnioskodawca uzyskał prawo jazdy kat. T uprawniające do kierowania ciągnikami rolniczymi.

Z dniem 9 maja 1973 r. Z. K. podjął zatrudnienie w Ośrodku(...) w C. Oddział G. w charakterze traktorzysty. Stosunek pracy ustał z dniem 31 maja 1993 r.

W spornym okresie, przy użyciu ciągnika rolniczego U. (...) i (...) wnioskodawca wykonywał prace przy transporcie buraków, zboża, wapna, zielonki, wysłodki oraz węgla. Prace te odbywały się niezależnie od pory roku. W okresie letnim, przy użyciu ciągnika rolniczego wnioskodawca wykonywał również prace polowe, natomiast zimą wykonywał dodatkowo prace przy transporcie nawozów, obornika oraz kamień na budowę dróg i zajmował się naprawą ciągnika.

Dowody: - przesłuchanie wnioskodawcy: 00:28:20-00:00:31:49;

- zeznania świadka J. B.: 00:02:33-00:07:18;

- zeznania świadka K. B.: 00:07:27-00:13:04;

- zeznania świadka L. G.: 00:13:20-00:16:22; 00:17:43-00:21:23;

- zeznania świadka S. H.: 00:21:42-00:25:07;

- zeznania świadka (...):25:07-00:28:15;

- akta osobowe: świadectwo pracy z dnia 17.07.1984 r.; umowa o pracę z dnia 09.05.1973 r.

W dniu 19 marca 2013 r. Z. K. złożył wniosek o przyznaniu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. K. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z dyspozycji § 4 ust. 1 cytowanego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń istnieje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia w przypadku braku odmiennych regulacji ustawowych w tym przedmiocie. Dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może on przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że Z. K. nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, w dniu(...) r. osiągnął wiek emerytalny, zaś na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 30 lat, 7 miesięcy i 27 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania było natomiast ustalenie, czy ubezpieczony spełniał pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dzień 1 stycznia 1999 r. Z. K. nie wykazał żadnego okresu pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Wnioskodawca argumentował natomiast, że decyzja organu rentowego jest niezgodna ze stanem faktycznym, bowiem prace w warunkach szczególnych w wymiarze umożliwiającym mu nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wykonywał w okresie zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G. od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r.

W pierwszej kolejności należało wskazać, iż za okres zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G. Z. K. legitymował się świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, z którego wynikało, iż w okresie od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A, dział VIII, poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych). Wskazać należy, że jakkolwiek świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie ma mocy wiążącej dla Sądu, nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., to jednak stwarza domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Uwagę zwraca, że okoliczności zaświadczone w świadectwie pracy z dnia 29 września 1995 r. znalazły potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z treści dokumentów załączonych do akt osobowych (umowa o pracę z dnia 9 maja 1973 r., świadectwo z dnia 14 maja 1974 r.) wynikało bowiem, iż w okresie zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G. Z. K. pracował w charakterze traktorzysty. Przesłuchani w sprawie J. B., K. B., L. G., S. H. oraz T. S., którzy pracowali razem ze Z. K. we wskazanym zakładzie pracy zeznali natomiast, iż do obowiązków ubezpieczonego jako traktorzysty należało wykonywanie (przy użyciu ciągnika rolniczego) prac polowych oraz prac przy transporcie.

Sąd miał na uwadze, że przesłuchany w sprawie L. G. zeznał, iż w okresie zimowym, gdy nie wykonywano prac transportowych wnioskodawca dokonywał napraw swojego ciągnika. Istotne jest jednak, iż czynności te miały charakter incydentalny i krótkotrwały względem czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach. Z tej przyczyny brak było podstaw, aby pracy w okresie od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r. nie zaliczać ubezpieczonemu do okresu uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., sygn. akt II UK 233/11).

Odnosząc się do zarzutu organu rentowego, że w spornym okresie Z. K. był zatrudniony zarówno w charakterze traktorzysty, jak i pracownika produkcji roślinnej wskazać należy, że z dokumentów załączonych do akt osobowych wnioskodawcy jednoznacznie wynikało, iż prace na stanowisku pracownika produkcji ubezpieczony wykonywał w czasie zatrudnienia we wskazanym zakładzie pracy, ale w okresie od 16 kwietnia 1970 r. do 7 sierpnia 1972 r. Z dniem 9 maja 1973 r. został bowiem zatrudniony na stanowisku traktorzysty. Powyższe pozostaje w zgodzie z zeznaniami K. B., który podał, że wnioskodawca mógł pracować jako pracownik fizyczny produkcji roślinnej, gdy nie miał jeszcze prawa jazdy i nie mógł pracować na traktorze, a więc przed rokiem 1973.

W konsekwencji Sąd ustalił, że w okresie zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G. od 9 maja 1973 r. do 31 maja 1993 r., tj. przez okres 20 lat i 23 dni Z. K. wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych określone w wykazie A, dział VIII, pod poz. 3 (prace kierowców ciągników) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie I wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 28 marca 2013 r. znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 19 marca 2013 r., tj. od dnia złożenia wniosku.

W punkcie II wyroku Sąd ustalił, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi natomiast, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...) w C. Oddział G., możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornym okresie i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sumując, Sąd uznał, iż wydając decyzję w dniu 28 marca 2013 r. organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.